

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Majchrowski (przewodniczący)

SSN Piotr Sławomir Niedzielak

SSN Paweł Zubert (sprawozdawca)

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej w dniu 27 stycznia 2021 r.

na posiedzeniu bez udziału stron

w związku z sygnalizacją adw. A. F. – pełnomocnika wnioskodawcy (oskarżyciela) K. S.,

w przedmiocie wznowienia postępowania zakończonego prawomocną uchwałą Sądu Najwyższego z 26 czerwca 2019 r., sygn. akt I DO 26/19, na podstawie 2 i 3 k.p.k. w zw. z art. 27 § 1 pkt 1a ustawy z 8 grudnia 2017 roku o Sądzie Najwyższym.

postanowił:

stwierdzić brak podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

UZASADNIENIE

W dniu 24 lipca 2018 r. pełnomocnik K. S. adw. A.F. skierował do Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym wniosek o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Rejonowej w (...) D. S. za to, że: w dniu 9 marca 2016 r. w D. w celu zmuszania K. S. do zaniechania z korzystania z domu w D. na ul. (...) zastosowała przemoc innego rodzaju w postaci wymiany zamków w tej nieruchomości, chcąc w istotny sposób utrudnić K. S. korzystanie z zajmowanego lokalu mieszkalnego nie wpuszczając go do niego, jednak do tego utrudnienia nie doszło, gdyż K. S., działając w stanie wyższej

konieczności wszedł w posiadanie klucza do lokalu, tj. za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 191 § 1a k.k.

Uchwałą z 11 stycznia 2019 r., sygn. akt PK I SD. (...), Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym odmówił zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Rejonowej w (...) D. S.

Zażalenie na powyższą uchwałę wniosł pełnomocnik wnioskodawcy oraz K. S. w imieniu własnym.

Uchwałą z 26 czerwca 2019 r., sygn. akt I DO 26/19, Sąd Najwyższy orzekając w Izbie Dyscyplinarnej utrzymał w mocy uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z 11 stycznia 2019 r., sygn. akt PK I SD. (...), o odmowie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Rejonowej w (...) D. S.

W dniu 4 lutego 2020 r. pełnomocnik wnioskodawcy skierował wniosek, adresowany do Izby Karnej Sądu Najwyższego, o wznowienie postępowania w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Rejonowej w (...) D. S., zakończonego prawomocną uchwałą Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego z 26 czerwca 2019 r., w sprawie o sygn. akt I DO 26/19. Jako podstawę wznowienia postępowania wnioskodawca wskazał uchybienie określone w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., polegające na nienależytej obsadzie sądu, powołując się na treść uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. Wnioskodawca wskazał nadto, że wobec zasiadania w Izbie Dyscyplinarnej i Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w składzie sądu orzekającego osób powołanych na urząd sędziów Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018r., poz. 3) kwestię wznowienia postępowania winna rozpatrywać Izba Karna.

W dniu 28 września 2020 roku pełnomocnik wnioskodawcy, wezwany w trybie art. 120 § 1 k.p.k. uzupełnił brak formalny poprzez przedłożenie pełnomocnictwa od K. S. do złożenia wniosku o wznowienie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Odnosząc się do pisma procesowego nazwanego przez jego autora wnioskiem o wznowienie postępowania, w pierwszej kolejności należy wskazać, że instytucja wznowienia postępowania zaliczana jest do nadzwyczajnych środków zaskarżenia, których celem jest wzruszenie prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie sądowe. Zainicjowanie tego postępowania może nastąpić w oparciu o ściśle określone przesłanki, wskazane w przepisach art. 540, 540a, 540b i 542 § 3 k.p.k. Jak wynika z przepisu art. 542 § 1 k.p.k. wznowienie postępowania może nastąpić z urzędu lub na wniosek, przy czym wznowienie postępowania na wniosek jest zasadą, a wyjątkiem wznowienie postępowania z urzędu (wyłącznie z przyczyn wskazanych w przepisie art. 439 § 1 k.p.k.) (zob. Świecki Dariusz (red.), Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany. Lex/el. 2020, dostęp 23.01.2021).

W ramach ugruntowanej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wznowienie postępowania w oparciu o art. 542 § 3 k.p.k., a zatem na podstawie jednej z przesłanek wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k. jest możliwe wyłącznie z urzędu, nie zaś na wniosek strony (zob. w szczególności uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z 24 maja 2005 roku, I KZP 5/05, OSNKW 2005/6/48). Wskazać także należy, że ustawodawca nie przewidział uprawnienia strony do inicjowania postępowania wznowieniowego w oparciu o bezwzględne przyczyny odwoławcze, a wniosek strony o wznowienie postępowania z powołaniem się na przesłankę wskazaną w art. 439 § 1 k.p.k. należy traktować wyłącznie jako sygnalizację rozważenia potrzeby wznowienia postępowania z urzędu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 19 listopada 2009 r., SNO 71/09, LEX nr 1288980), który nie wiąże sądu i nie inicjuje postępowania wznowieniowego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 5 czerwca 2013 r., III KK 286/12, LEX nr 1347870).

W kontekście pisma procesowego adw. A. F. wskazać należy, że przedmiotem wniosku o wznowienie postępowania może być wyłącznie prawomocne orzeczenie kończące postępowanie sądowe (zob. Świecki Dariusz (red.), Kodeks

postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany. Lex/el. 2020, dostęp 23.01.2021, teza 4 i wskazane tam przykłady). Nie ulega natomiast wątpliwości, że uchwała wydana na podstawie art. 135 § 5 ustawy z 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze (Dz.U. 2021.66 t.j.) nie jest prawomocnym orzeczeniem kończącym postępowanie sądowe, a wyłącznie rozstrzygnięciem w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej i w żadnej mierze nie przesądza o jego winie. Uchwała sądu dyscyplinarnego, w związku z uznaniem, że zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa przez prokuratora, umożliwia jedynie przekształcenie postępowania przygotowawczego z fazy *in rem* w fazę *ad personam* lub prowadzenie postępowania sądowego w przypadku skierowania aktu oskarżenia przez oskarżyciela prywatnego lub subsydiarnego, usuwając tym samym negatywną przesłankę procesową, o której mowa w art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. Natomiast w przypadku uchwały odmawiającej wyrażenia zgody na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, nic nie stoi na przeszkodzie ponowieniu wniosku, w przypadku stosownego uzupełnienia materiału dowodowego. Z tego względu brak jest merytorycznych przesłanek umożliwiających uznanie, że uchwała wskazana w przepisie art. 135 § 5 ustawy Prawo o prokuraturze jest orzeczeniem, o którym mowa w art. 165 tej ustawy lub w rozdziale 56 Kodeksu postępowania karnego, to jest prawomocnym orzeczeniem kończącym postępowanie sądowe. Tym samym, w ocenie Sądu Najwyższego orzekającego w niniejszej sprawie, w żadnym układzie procesowym, a więc zarówno z urzędu, jaki i na wniosek strony, nie istnieje możliwość wznowienia postępowania zakończonego prawomocną uchwałą wydaną na podstawie art. 135 § 5 ustawy Prawo o prokuraturze (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2013 roku, VI KZ 15/12, LEX nr 1254751 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 26 maja 2020 roku, II DZP 1/20, Lex nr 3082409, a także wskazane w nim postanowienia Sądu Najwyższego dotyczące sędziów: z dnia 30 czerwca 2009 r., SNO 16/09, LEX nr 1288799; z dnia 29 października 2008 r., SNO 61/08, LEX nr 491426).

Niezależnie od wskazanych wyżej argumentów uzasadniających brak możliwości wznowienia postępowania zakończonego prawomocną uchwałą wydaną w rozpoznaniu wniosku o pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności

karnej podkreślić należy, że w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 roku, sygn. U 2/20 (OTK ZU A/2020, poz.61), sygnalizacja adw. A. F. dotycząca zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., oparta na argumentacji ujętej w uchwale Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 roku, sygn. akt BSA I-4110-1/20 (OSNKW nr 2/2020, poz. 7) jest bezzasadna w stopniu oczywistym, z przyczyn wskazanych w powołanym wyroku Trybunału Konstytucyjnego, których nie ma potrzeby w tym miejscu powtarzać.

Odnosząc się do zagadnienia właściwości Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego w tej sprawie wskazać należy, że wynika ona z przepisu art. 27 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o Sądzie Najwyższym oraz przepisu art. 544 § 2 k.p.k. Tym samym wniosek o rozpoznanie sprawy przez Izbę Karną Sądu Najwyższego nie mógł być skuteczny.

Mając na uwadze przedstawioną argumentację, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

Pouczenie

Zgodnie z art. 547 § 1 k.p.k. na niniejsze postanowienie zażalenie nie przysługuje.